

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор ІНІ української
філології та соціальних
комунікацій, доцент

О. В. Іванченко
протокол засідання
Вченої ради ІНІ української
філології та соціальних
комунікацій
№ 1 від 12 вересня 2023 року)

ПРОГРАМА ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ
З «ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ»
для студентів освітнього ступеня бакалавр
спеціальності 061 «Журналістика»

Програма державного екзамену з «Теорії і практики журналістської творчості» / уклад.: Т. Г. Бондаренко, О. Л. Надточій. Черкаси, 2022. 17 с.

Укладач(і):

кандидат філологічних наук, доцент ***Т. Г. Бондаренко;***

кандидат філологічних наук, доцент ***О. Л. Надточій.***

Рецензенти:

доктор філологічних наук, професор ***Різун В. В.;***

доктор філологічних наук, професор ***Фінклер Ю. Е.***

Обговорено і схвалено

на засіданні кафедри журналістики, реклами та PR-технологій

(протокол № 2 від 15 вересня 2023 року)

Пояснювальна записка

Програму державного екзамену з «Теорії і практики журналістської творчості» розроблено для студентів спеціальності 061 «Журналістика».

Комплексний державний іспит є продовженням навчально-виховного процесу, складником завершального етапу підготовки бакалаврів із спеціальності 061 «Журналістика».

Мета державного екзамену: оцінити рівень теоретичної й практичної підготовки студента до самостійної роботи в ЗМІ, професійні якості та вміння, систему знань і ступінь фахової відповідальності, а також своєрідність соціально-творчої позиції й діяльності. До державного іспиту студент повинен підготувати власне творче досьє, що дасть змогу взяти до уваги якості практичної роботи за весь час навчання, з'ясувати рівень творчої реалізації знань та вмінь, окреслити поведінкову модель виконання професійних завдань.

Підсумковий іспит передбачає питання з циклу загально-професійних і спеціальних дисциплін. Підготовка до нього вимагає не механічного повторення засвоєних на різних курсах знань, а самостійної систематизації матеріалу. За підсумками іспиту комісія ставить оцінку, що системно відображає ступінь готовності студента до професійної діяльності.

Завдання комплексного державного іспиту за фахом «Журналістика»:

- 1) підсумувати кваліфікаційні вимоги до осіб, які здобувають фах зі спеціальності 061 «Журналістика»; зосередити увагу студентів на систематизації та повторенні концептуальних професійних відомостей;
- 2) визначити рівень засвоєння студентами фахових знань, отриманих протягом чотирьох років навчання;
- 3) провести контроль рівня поінформованості стосовно методологічних та теоретичних принципів, проблем і положень журналістських дисциплін;
- 4) перевірити вміння самостійно аналізувати складні медіаявища та процеси інформаційного розвитку суспільства;
- 5) проконтролювати якість навичок виконання практичних завдань, конкретного аналізу проблемних ситуацій медійного характеру;
- 6) з'ясувати ступінь сформованості навичок активного використання здобутих знань у професійній та суспільній діяльності;
- 7) зробити висновок про здатність студента самостійно, логічно й послідовно висловлювати власні переконання, підтверджувати їх теоретико-практичними фактами, проводити самоконтроль та критично оцінювати знання й навички.

Отже, комплексний державний іспит слугує засобом усебічного впливу на особистість студента та має контрольну, пізнавальну й виховну функції.

Матеріали програми державного екзамену з «Теорії і практики журналістської творчості» розподілено за такими програмовими розділами (змістовими модулями): «Загальна теорія журналістики та правові засади медіадіяльності», «Психологія та етика журналістської творчості», «Теорія та методика журналістської творчості. Цифрові медіа».

Програма складається з «Пояснювальної записки», «Переліку питань і завдань», «Вимог до рівня підготовки з журналістики», «Критеріїв оцінювання знань і вмінь», «Форм проведення екзамену. Змісту і структури екзаменаційних білетів», «Рекомендованої літератури».

Перелік питань і завдань

Державний екзамен із «Теорії і практики журналістської творчості» передбачає комплекс теоретичних питань, що викладено нижче.

1. Інформаційне інтерв'ю та бліц-опитування: жанрова специфіка й технологія написання.
2. Журналістська інформація. Види інформації.
3. Методи збирання інформації.
4. Соціальний та посадовий статус журналіста.
5. Журналістика та аудиторія: форми співпраці. Види зворотного зв'язку «ЗМІ – аудиторія». «Карта сподівань» аудиторії ЗМІ.
6. Поняття передвиборчої агітації. Форми й засоби проведення передвиборчої агітації.
7. Інтерв'ю як метод збирання інформації та жанр.
8. Загальнонаукові та спеціальні методи опрацювання інформації. Індукція, дедукція, гіпотеза, аналіз, синтез.
9. Використання контент-аналізу в ході аналітико-синтетичного опрацювання інформації.
10. Інформаційний звіт та інформаційна кореспонденція: жанрова специфіка й технологія написання.
11. Об'єктивність журналіста як чинник фаховості. Суб'єктивність інформації, маніпулювання інформацією, дезінформація.
12. Малі жанри інформаційної журналістики: анонс, анотація, бліц-портрет, міні-історія, міні-огляд, міні-порада, міні-рецензія, некролог.
13. Право на інформацію, доступ до інформації. Типи інформації: відкрита, конфіденційна, таємна.
14. Дотримання авторського права в журналістиці.
15. Прес-реліз як засіб поширення інформації. Технологія підготовки й поширення прес-релізу.
16. Роль прес-конференції в поширенні інформації (її специфіка, мета, особливості підготовки й проведення). Підготовка й поширення матеріалів прес-конференції.

17. Сутність понять «комунікація», «масова комунікація», «професійна масова комунікація».

18. Поняття «інформаційні центри» («інформаційні служби») та їхня класифікація. Місце інформаційних агентств у системі ЗМК.

19. Репортаж: визначення жанру, способи викладу матеріалу, стилістичні особливості.

20. Сучасний фоторепортаж: особливості підготовки й тенденції представлення.

21. Характерні тенденції та особливості розвитку міжнародної журналістики.

22. Замітка: визначення й особливості написання. Жанрові, змістові та структурні різновиди заміток.

23. Особливості діяльності прес-центрів та прес-бюро. Робота прес-секретаря й речника.

24. Функції та принципи журналістики.

25. Особливості роботи з джерелами інформації: технологічні та етичні аспекти.

26. Інтерв'ю. Види інтерв'ю.

27. Техніка та правила аналітичного інтерв'ю.

28. Етичні засади роботи журналіста: західний досвід.

29. Характерні особливості жанру аналітичної статті. Види аналітичних статей. Техніка написання жанру та вимоги до аналітичної статті.

30. Поняття про службову етику журналіста. Типові порушення службової етики. Культура поведінки в редакції як запорука успішної діяльності.

31. Етика фрилансу та етичність питання про псевдонім.

32. Етичний кодекс українського журналіста. Кодекс професійної етики українського журналіста. Діяльність Комісії із журналістської етики.

33. Загальні принципи роботи з джерелами інформації та етичні заборони в процесі збирання інформації. Права та етичні обов'язки журналіста під час виборів.

34. Принципи опублікування спростувань і виправлень.

35. Етичні взаємини журналіста з людиною як з об'єктом діяльності (втручання в особисте життя, «люди в горі» та ін.).

36. Етичні стандарти екстремальної журналістики. Конфлікт інтересів та ставлення журналіста до преференцій.

37. Інтернет та його етичні проблеми. Етичні принципи рекламування в медіа.

38. Сучасний стан розвитку журналістського розслідування в Україні: друковані, мультимедійні ЗМІ та розслідувальні агенції.

39. Технологія журналістського розслідування.

40. Процедура подання інформаційного запиту.

41. Сучасні українські медіа: типологічна структура та проблематика.

42. Типологічний ландшафт інтернет-сайтів.

43. Висвітлення соціальних тем у ЗМІ: торгівля людьми, пандемія ВІЛу/СНІДу та інші.
44. Сутність поняття «суспільно значуща інформація».
45. Поняття «моральна шкода», її відшкодування: закордонна та вітчизняна практика.
46. Цивільно-правова та кримінально-правова відповідальність за дифамацію.
47. Спілкування журналіста в умовах конфлікту. Специфіка висвітлення конфліктів.
48. Телебачення й мережа інтернет: аспекти взаємодії та взаємовпливу.
49. Особливості висвітлення збройних конфліктів.
50. Редагування інформаційного тексту: основне повідомлення, ключові слова, кут подання. Допустимий вміст термінології в інформаційному матеріалі.
51. Правила наближення інтересів у журналістському тексті. Правило «перевернутої піраміди».
52. Структурні компоненти інформаційного тексту: лід, заголовок, підзаголовок, сублід, закінчення, вставки, виноска й текстівка. Особливості компонування та редагування.
53. Жанрова специфіка й особливості написання жанрів аналітичного звіту, аналітичної кореспонденції та коментарю.
54. Характерні особливості жанру аналітичного опитування, специфіка жанрів бесіди й аналітичного інтерв'ю. Спільні та відмінні риси жанрів.
55. Характерні особливості жанрів соціологічного резюме, анкети, моніторингу та рейтингу. Спільні й відмінні риси жанрів.
56. Характерні особливості жанру аналітичної статті. Види аналітичних статей. Вимоги до написання аналітичних статей.
57. Жанрова своєрідність огляду та огляду ЗМІ. Види огляду ЗМІ. Характерні особливості жанрів прогнозу й версії.
58. Методика та специфічні особливості проведення журналістського експерименту. Особливості написання жанру експерименту.
59. Художня публіцистика як специфічна жанрова група журналістики. Особливості художньо-публіцистичного освоєння дійсності. Види публіцистичного образу.
60. Нарис: різновиди й особливості жанру.
61. Жанрова специфіка есе.
62. Фейлетон і памфлет. Види фейлетону та памфлету. Причини занепаду жанрів у сучасній пресі.
63. Пародія й сатиричний коментар: жанрова специфіка та технологія створення.
64. Засоби творення образності в художній публіцистиці.
65. Белетризовані жанри художньої публіцистики.
66. Доступ до судових матеріалів. Право робити нотатки й фіксувати судові засідання технічними засобами.

67. Мінімізація правових ризиків журналіста під час поширення інформації.
68. Поняття суспільно значущої інформації в мас-медіа.
69. Міжнародні стандарти свободи вираження поглядів.
70. Позиція Європейського суду з приводу висвітлення процесу правосуддя.
71. Поняття «дифамація» у журналістиці. Відповідальність медійників за поширення недостовірних відомостей, умови звільнення від такої відповідальності.
72. Можливість правового регулювання інтернет-ЗМІ в Україні. Юридична відповідальність за поширення інформації в інтернет-просторі.
73. Правовий статус журналіста як автора. Немайнові та майнові права автора в мас-медіа.
74. Особливості редагування теле- та радіопрограм. Авторський і редакційний етапи роботи над радіопрограмою.
75. Вимоги до редагування матеріалів інформаційних агентств. Представлення авторської позиції в матеріалах інформаційних агентств.
76. Перевірка фактичного матеріалу в публікаціях. Типи фактичних помилок. Психологічні причини їх допущення в ЗМІ.
77. Портретний метод у журналістиці. Методи і прийоми роботи журналіста над портретом.
78. Опитування як кількісний метод соціології. Класифікація опитувань.
79. Умови ефективної професійної комунікації журналіста на етапі збирання інформації.
80. Радіо в медіасистемі. Функції сучасного радіомовлення. Історичні етапи становлення радіо.
81. Радіо як технічний посередник комунікації: переваги та недоліки радіо. Особливості ефірного мовлення.
82. Види радіостанцій за способом поширення сигналу та діапазоном мовлення, типом і форматом мовлення, способом трансляції програмного продукту. Види радіостанцій за територіальним принципом.
83. Загальні риси мови радіо. Вимоги до радіоматеріалів.
84. Найбільш оптимальні морфологічні засоби для радіоновин. Представлення дійових осіб слухачам. Повтори в тексті. Зверненість до аудиторії. Радіофонія повідомлення.
85. Синтаксис мови радіо. Використання «чужого мовлення» у радіоефірі.
86. Монтаж на радіо. Функції радіомонтажу.
87. «Новини» як типова форма телеінформації. Технологія виробництва теленовин.
88. Структурні елементи телевізійного репортажу та основні принципи їх поєднання.
89. Телевізійна програма. Структура, планування. Сітка мовлення.
90. Жанри інформаційної тележурналістики.
91. Цілі та завдання аналітичної телепубліцистики.

92. Художньо-публіцистичні жанри телевізійної журналістики.

93. Сатиричні жанри телевізійної журналістики. Ознаки, стилістичні особливості.

94. Роль монтажу в телевізійній творчості. Поняття «план», «кадр» та «ракурс» у тележурналістиці.

95. Лонгрид як мультимедійний формат. Платформи для створення лонгридів, їхні характеристики та функціонал.

96. Інфографіка як візуальний спосіб представлення інформації. Різновиди інфографіки. Інструменти для створення інфографіки

97. Верифікація та фактчекінг як основи сучасної журналістики. Принципи перевірки інформації.

98. Способи перевірки фотографій, відео та геолокації.

99. Регіональні ЗМІ, проблеми роздержавлення, становлення суспільного мовлення.

Змістовий модуль
«ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ЖУРНАЛІСТИКИ
ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ МЕДІАДІЯЛЬНОСТІ»

Теоретичні питання

Передумови виникнення журналістики та історичні закономірності її розвитку. Пражурналістські явища. Зміст поняття, основні категорії та принципи журналістики. Початки світової та української преси. Історичні типи, напрями та концепції журналістики.

Журналістика як мистецтво і як наука. Мистецтво в журналістиці. Журналістика в системі соціальних інститутів.

Законодавче регулювання основних засад журналістики. Закони України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» та «Про телебачення і радіомовлення».

Система засобів масової інформації в загальному масово-інформаційному потоці. Журналістика як масово-інформаційна діяльність.

Інфраструктура журналістики. Виникнення і розвиток різних інформаційних структур. Різновиди інформаційних структур, процесів, потоків.

Поняття про інформаційну діяльність. Журналістика та інформація. Критерії оцінювання цінності інформації.

Основні принципи інформаційних відносин. Інформаційна політика держави. Суб'єкти й об'єкти інформаційних відносин.

Доступ до інформації. Особливості забезпечення права на інформацію. Закон України «Про інформацію». Види інформації. Основні правила передання інформації.

Журналістика в умовах національного відродження. Проблеми національного інформаційного простору України. Засоби масової інформації й утвердження державності України. Медіа і влада в Україні. Закон України «Про

порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації».

Інформаційний простір і національна безпека України. Інформаційні війни і проблеми захисту інформаційного суверенітету.

Журналістська діяльність із погляду свободи й необхідності. Зумовленість свободи діяльності в журналістиці. Проблема свободи та її юридичне й економічне підґрунтя.

Соціально-правовий статус ЗМІ в політичній структурі демократичного суспільства. Правовий і соціальний захист журналістів. Закон України «Про державну підтримку ЗМІ та соціальний захист журналістів».

Авторське право в журналістиці. Закон України «Про авторські та суміжні права».

Журналістська інформація та економічна система. Журналістська інформація як продукт специфічної виробничої діяльності. Журналістика в системі ринкових відносин. Економічні проблеми засобів масової інформації. Форми власності у сфері журналістської діяльності.

Реклама в ЗМІ. Закон України «Про рекламу» та регламентація рекламної діяльності в ЗМІ.

Теорія та історичний розвиток функцій преси. Проблеми класифікації сучасних груп функцій журналістики.

Принципи як теоретико-методологічні основи журналістської діяльності. Закони журналістики. Взаємодія принципів і законів журналістики. Теорія та історичний розвиток принципів журналістики. Основні принципи сучасної журналістики.

Результативність журналістики як ступінь реалізації журналістської ідеї. Форми результативності журналістики. Дієвість та ефективність як різні типи результативності журналістики щодо виконання її функцій. Критерії та структура дієвості журналістики. Шляхи підвищення дієвості журналістики. Проблема ефективності як результативність контактів з аудиторією. Фактори підвищення ефективності журналістики. Ефективність і закони сприйняття інформації.

Журналістика як галузь творчої діяльності. Проблема творчості в журналістиці. Складники творчої індивідуальності, майстерність і талант журналіста-професіонала.

Види журналістської діяльності та формування інформаційної політики. Форми реалізації інформаційної політики. Становлення і структура журналістики як системи. Масово-комунікаційні засоби журналістики.

Нові економічні, соціальні та політичні умови діяльності журналістики. Преса й демократизація. Формування нових журналістських структур у сучасних умовах періоду.

Змістовий модуль
«ПСИХОЛОГІЯ ТА ЕТИКА ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ»
Теоретичні питання

Поняття творчості, креативності. Особистість автора в контексті творчої специфіки професії журналіста. Основні етапи творчого процесу та негативні чинники, що на нього впливають.

Психологічні характеристики творчої особистості журналіста. Типологія мисленнєвої діяльності та творче мислення журналіста. Поняття інтелекту. Поняття творчого потенціалу журналіста. Шляхи вдосконалення.

Журналістський текст як культурне явище. Основні стадії творення журналістського тексту.

Складність масових інформаційних процесів та природа суспільної думки. Психологічні аспекти пізнавальної діяльності журналіста. Психологічні механізми завершального етапу творення тексту.

Стимулятори творчості журналіста. Функційні ознаки масових інформаційних процесів. Типологія інформаційних текстів.

Універсальна модель комунікації та активність суспільної свідомості в сприйнятті інформативного тексту. Поняття соціальної установки, стереотипу, упередженості.

Інформаційні потреби аудиторії й зміст інформації: сенсаційність та емоційність. Інформаційно-психологічні виміри журналістського тексту та його адресованість. Форми масової інформації в структурі масових інформаційних потоків. Психологічний профіль аудиторії та правила наближення інтересів.

Моральний обов'язок, честь та гідність як етичні норми журналістської діяльності. Професійні норми журналістської етики. Службові етичні норми журналістики. Функційний аспект журналістської етики.

Особливості етичних норм та прийомів збирання інформації. Основні моральні вимоги до журналіста. Джерела інформації як об'єкт морального ставлення журналіста.

Поняття про спілкування як взаємне пізнання. Етико-психологічна підготовка до зустрічі з джерелом інформації. Психологічні особливості спілкування та вміння підтримувати увагу співрозмовника. Професійний такт.

Проблема сприйняття й розуміння повідомлень ЗМІ у масових інформаційних процесах. Етичні норми використання інформації та моральна відповідальність журналіста. Уміння ставити запитання та способи їх фіксації в процесі журналістського спілкування.

Когнітивний дисонанс та соціальна фрустрація. Роль ЗМІ в подоланні цих виявів суспільної свідомості.

Спілкування з конкретним та колективним джерелом інформації. Труднощі журналістського спілкування. Допустимі та недопустимі методи отримання інформації. Етичні норми використання інформації та моральна відповідальність журналіста. Основні моральні вимоги до журналіста.

Змістовий модуль
«ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА
ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ. ЦИФРОВІ МЕДІА»

Теоретичні питання

Специфіка літературної роботи в журналістиці та її місце в структурі журналістської діяльності. Основні особливості журналістського твору. Поняття про над завдання журналістського матеріалу.

Основні потоки журналістської інформації та літературна праця в ЗМІ. Публіцистика як вид творчості й один із потоків журналістської інформації. Публіцистика й публіцистичність. Поняття про публіцистичний метод. Українська публіцистика на тлі соціально-історичного розвитку суспільства.

Літературна майстерність у журналістиці. Складники журналістської майстерності. Індивідуальна й колективна журналістська майстерність.

Феномен цікавого в журналістиці. Загальні та специфічні вияви цікавості в журналістиці. Цікавість та сенсаційність. Об'єктивна реальність і шляхи її відображення в журналістиці. Право журналіста на критику, правова та етична відповідальність за неї.

Основні етапи роботи над журналістським твором. Журналістський задум і шляхи його зародження. Джерела тем і задумів у журналістиці. Визрівання концепції та процес збирання матеріалу в журналістиці. Первинна концепція й об'єктивна реальність. Публіцистична ідея та засоби її втілення в журналістиці.

Природа факту та його роль у журналістському творі. Факт і система фактів у журналістиці. Методика перевірки достовірності фактів у журналістиці.

Загальне поняття про джерела й методи збирання інформації та журналістський професіоналізм. Метод спостереження в журналістиці. Документ як джерело інформації та способи його вивчення. Інтерв'ю як метод збирання оперативної та аналітичної інформації. Соціологічні методи збирання інформації.

Поняття про композицію як про загальну структуру журналістського твору. Залежність композиції від жанру твору. Конфлікт як відображення реальних суперечностей життя. Конфлікт і проблема. Поняття про фабулу. Конфлікт і сюжет у сюжетному й безсюжетному журналістському творі. Сюжет на телебаченні. Реалізація літературного задуму і творчий процес у журналістиці.

Заголовок твору, його функції й типи. Етика заголовка. Лід та його різновиди в практиці сучасної журналістики.

Структура журналістського твору. Техніка написання й саморедагування тексту. Доказ та аргументація в журналістиці. Структура доказу. Своєрідність аргументу. Найпоширеніші групи аргументів у публіцистиці. Полеміка й дискусія в ЗМІ: своєрідність, функції, здобутки та прорахунки.

Загальне поняття про жанр у журналістиці. Поділ жанрів на інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні та його умовність. Журналістська практика як основа формування жанрів. Жанр і майстерність. Сучасні тенденції розвитку жанрів української журналістики.

Цифрові медіа як новий феномен. Сучасні тренди в цифровій журналістиці. Соціальні мережі та їхні учасники. Історія соціальних мереж. Специфіка блогу як платформи для журналіста. Види блогів. Новітні інструменти в роботі журналістів.

Мережеві мультимедіатехнології. Подкасти як альтернатива радіомовленню. Фотосервіси в роботі журналіста. Цифрове відео (відеостримінг, формат 360°). Інфографіка та візуалізація даних у сучасних медіа. Інтерактивні сервіси для створення презентацій, тайм-лайнів, карт. Трансмедійний сторителінг. Платформи для створення мультимедійних лонгридів.

Фактчекінг та верифікація даних. Пошук та верифікація інформації у соціальних мережах. Прийоми фактчекінгу текстової інформації в інтернеті. Верифікація зображень та відеоповідомлень. Пошук та аналізування інформації про геолокацію. Цифрова безпека.

Вимоги до рівня підготовки студентів

Студенти, які проходять державну атестацію з «Теорії і практики журналістської творчості», повинні

знати:

- базові теоретичні положення медіадисциплін;
- особливості написання різножанрових та політематичних матеріалів;
- основні тенденції розвитку сучасного інформаційного простору,
- категорійно-поняттєвий апарат журналістики;
- законодавчі, етичні засади регулювання діяльності ЗМІ;
- історію зародження, становлення та розвитку медіа;
- провідні медіа України та всього світу;
- світовий контекст еволюції ЗМІ тощо;

уміти:

- аналізувати журналістський матеріал у контексті його доби;
- чітко проводити типологічні паралелі із зарубіжною журналістикою;
- засвідчувати якісну готовність працювати у сфері практичної журналістики;
- створювати оригінальний авторський продукт;
- редагувати матеріали інших авторів тощо.

Форма проведення екзамену.

Зміст і структура екзаменаційних білетів

Для перевірки теоретичної і практичної підготовки студентів державний екзамен проводять за білетами, складеними відповідно до навчальної програми й згідно з цією програмою (методом комплексного усного опитування).

Екзаменаційні білети складаються з двох частин.

1. Теоретична охоплює три питання, покликані виявити рівень засвоєння теоретичних знань із теорії журналістики, комунікації та журналістської творчості.

2. Практична частина передбачає демонстрацію фахового портфолію, що сформоване студентом протягом здобуття освіти бакалавра та покликане перевірити рівень розвиненості вмінь із журналістської діяльності.

На підготовку теоретичних питань на екзамені запропоновано 40 хв., практичних завдань – 20 хв.

Хід державного іспиту. До початку іспиту групу студентів, які складають його за розкладом у конкретний день, запрошують до аудиторії, де відбувається засідання ДЕК. Голова комісії вітає студентів із початком держіспиту, ознайомлюючи зі складом ДЕК, і коротко пояснює порядок її роботи.

Зважаючи на режим роботи комісії, до іспиту запрошують одночасно не більше ніж п'ять студентів. Кожному з них для підготовки відповідей призначають окремий стіл. Необхідні записи студент робить на стандартних аркушах або в спеціально підготовленому зошиті, що видає комісія.

Кульмінаційна частина іспиту – заслуховування комісією відповідей студента. Члени комісії, із дозволу голови ДЕК, мають право ставити уточнювальні й додаткові запитання. Методично доцільно ставити запитання після відповідей студента на всі питання екзаменаційного білета.

Якщо студент допускає помилки, його треба виправляти. У разі необхідності можна супроводжувати свої зауваження короткими поясненнями, щоб запобігти можливим повторенням аналогічних помилок у подальших відповідях студента.

Додаткові запитання члени комісії задають на держіспиті за таких обставин: відповідь студента недостатньо повна, позбавлена логічності й визначеності; у відповіді допущено суттєві помилки; виникають сумніви щодо оцінювання знань студента.

Уточнювальні й додаткові запитання варто формулювати чітко. Члени комісії повинні пам'ятати про необхідність підтримки на іспиті невимушеної, доброзичливої обстановки, яка сприятиме спокійній підготовці студентів до відповідей. Водночас важливо органічно поєднувати на державному іспиті високу вимогливість та об'єктивність в оцінюванні, індивідуальний підхід до студентів у визначенні рівня їхніх знань.

Критерії оцінювання знань і вмінь

<i>Оцінка за університетською шкалою оцінювання</i>	<i>Оцінка за національною шкалою оцінювання</i>	<i>Оцінка за ECTS</i>	<i>Критерії визначення оцінки</i>
90 – 100	відмінно	А	Студент глибоко аналізує факти та події; відповідає вичерпно, засвідчуючи високий рівень загальної ерудиції та комунікабельності; чітко, послідовно викладає думку; демонструє вміння пов'язати теорію і практику; застосовує творчий підхід до засвоєного матеріалу, повно й правильно виконує завдання; здатен коректно та переконливо довести власну думку; зіставляє різні погляди, збалансовуючи «за» і «проти»; вдало диференціює матеріал на головний і другорядний; викладає суть предмета обговорення логічно, послідовно, виразно, доречно й економно.
82 – 89	добре	В	Студент самостійно й послідовно формулює власні думки, представляючи якісну відповідь; будує послідовний, тематично цілісний текст, з огляду на комунікативне завдання; переконливо аргументує свою позицію; зіставляє різні погляди на один і той самий предмет, усвідомлюючи можливість інших підходів до порушеної проблеми. За умови повного знання програмного матеріалу, однак, допускає неprincipові помилки несуттєвого характеру. Переважають логічні підходи перед творчими у відповідях на запитання. Засвідчує вміння пов'язати теорію з практикою. У цілому належно структурує виступ,

			однак спотворює один-два факти чи порушує логіку викладу , допускаючи один-два недоліки.
75 – 81		C	Студент висловлює власну думку, певним чином аргументує різні погляди на проблему; демонструє належний рівень комунікативної вправності; презентує послідовний, повний, логічно викладений текст; у цілому розкриває тему, висловлює основну думку, проте бракує вміння виразно висловлювати особистісну позицію й належно її аргументувати; демонструє загалом достатній рівень фахової вправності. Змістове наповнення має окремі недоліки (за двома-трьома показниками).
68 – 74	задовільно	D	Студент представляє достатньо повне, осмислене висловлювання; у цілому ґрунтовно висвітлює тему, добираючи переконливі аргументи на їхню користь; загалом досягає комунікативної мети, висловлює судження й аргументує їх за допомогою загальновідомих фактів; помітні елементи оцінних характеристик та узагальнень, попри це відчутний брак компетентності стосовно фактажу та логіки осмислення, що підтвержене наявністю окремих недоліків (чотирьох).
60 – 67		E	Відповідь має переважно репродуктивний характер, студент засвідчує неглибокі знання основного матеріалу, наявна численна кількість неточностей. Студент створює зв'язний текст; частково виявляє елементи особистісної позиції щодо предмета обговорення; здебільшого вдало добирає вербальні засоби, але відсутня належна аргументація, чіткість висвітлення проблеми;

			допускає відхилення від теми. Зафіксовано недоліки (п'ять) змістового та логічного характеру.
35 – 59	незадовільно	FX	Студент не зміг продемонструвати знання з більшої частини матеріалу, неналежно засвоїв концептуальні положення фаху. У відповіді наявні грубі, принципові помилки. Не виконав або виконав, допустивши критичну кількість помилок, практичні завдання. Неграмотно й неправильно формулював висловлювання.
1 – 34		F	Відповідь відсутня.

Рекомендована література

1. Баликін І., Волошенюк О., Чорний О., Федченко О. Абетка візуальної грамотності / за ред. Волошенюк О., Іванова В., Євтушенко Р. Київ: АУП, ЦВП, 2019. 43 с.
2. Глушко О. Куди ти йдеш, Україно?: нариси, есе, журналіст. Розслідування. Київ: Університет «Україна», 2012. 258 с.
3. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста: практ. посіб. Київ: ТОВ «Софія-А», 2016. 184 с.
4. Гоян В. В. Журналістська творчість на телебаченні: монографія / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Київський університет, 2011. 320 с.
5. Журналістика в умовах конфлікту: передовий досвід та рекомендації: посібник рекомендацій для працівників ЗМІ. Київ: «Компанія ВАІТЕ», 2016. 118 с.
6. Журналістський фах. Газетно-журнальне виробництво: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., які навчаються за напрямом підготов. «Журналістика» / за ред. В. В. Різуна. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Київський ун-т, 2012. 351 с.
7. Зеленін В. Основи міфодизайну. Психотехнології керування медіареальністю. Київ: Гнозис, 2017. 168 с.
8. Земляна І. Журналіст і (НЕ) безпека. Посібник для журналістів, які працюють в небезпечних умовах. Київ: ІМІ, 2016. 192 с.

9. Карпенко В. Журналістська творчість. Теоретично-методичні та практичні засади. Київ: Університет «Україна», 2012. 164 с.
10. Костюченко О. М. Основи телевізійної журналістики: навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2016. 218 с.
11. Коцан І. Я. Технологія професійної підготовки майбутніх журналістів: монографія. Луцьк: Твердиня, 2013. 381 с.
12. Кузнецова Т. Аксіологічні моделі мас-медійної інформації: монографія. Суми: Університетська книга, 2010. 304 с.
13. Курбан О. В. Сучасні інформаційні війни в мережевому он-лайн просторі: навч. посіб. Київ: ВІКНУ, 2016. 286 с.
14. Лильо Т. Світоглядна журналістика: навч. посіб. Львів: ПАІС, 2010. 152 с.
15. Михайлин І. Л. Науково-дослідна робота студента з журналістики: метод. матеріали для студ. із спец. «Журналістика». Харків: Харк. іст.-філол. т-во, 2010. 92 с.
16. Мой Д., Ордольфф М. Телевізійна журналістика: Практична журналістика, том 62 / за заг. ред. В. Ф. Іванова; пер. з нім. В. Климченка. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. 234 с.
17. Остапа С. В., Міський В. В., Розкладай І. Є. Суспільне мовлення в Україні: історія створення та виклики. Київ: ТОВ «Друкарня Віол», 2018. 156 с.
18. Приступенко Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації: навч. посіб. Київ: Знання, 2011. 351 с.
19. Трачук Т. Українське журналістикознавство (історичний аспект): навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Київський ун-т, 2013. 239 с.
20. Холод О. М. Комунікаційні технології: підручник. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 2013 с.